

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1989

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
142

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 304

Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα εκπαίδευσης, Μέσων Τεχνικών Επαγγελματικών Νοσηλευτικών Σχολών, αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις:

1. Του άρθρου 9 παρ. 9 περ. δ, του άρθρου 24 παρ. 2 περ. γ και του άρθρου 86 παρ. 5 του Ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167 τεύχος Α') «Περί δομής και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

2. Της υπ' αριθ. Α4β/6681/13.12.85 κοινής απόφασης περί μετατροπής των Μέσων Τεχνικών Επαγγελματικών Νοσηλευτικών Σχολών του Ν. 576/77, αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας σε Μέσες Τεχνικές Επαγγελματικές Νοσηλευτικές Σχολές του Νόμου 1566/85 αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΦΕΚ.27/11.2.86 τεύχος Β').

3. Την υπ' αριθμ. 3476/14.2.86 πράξη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.).

4. Την υπ' αριθ. 248/28.3.88 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Τύπος προγράμματος

1. Η Εκπαίδευση στις Μέσες Τεχνικές Επαγγελματικές Νοσηλευτικές Σχολές αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων γίνεται στο εξής, με βάση το παρόν ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα. (Από τη δημοσίευση του παρόντος καταργείται το υπ' αριθ. Π.Δ. 1284/16.10.81 ΦΕΚ.313 Τ.Α. που ρύθμιζε μέχρι σήμερα το θέμα αυτό).

1. Το σύνολο των ωρών εκπαίδευσης ανέρχεται σε 2.240 ώρες και καθορίζεται σε 1.232 ώρες θεωρητικής διδασκαλίας και σε 1.008 ώρες κλινικής διδασκαλίας και άσκησης.

Οι εξεταστικές περίοδοι, σύστημα εκπαίδευσης, εορτές, διακοπές Πά-

σχα, Χριστουγέννων και συναφή θέματα, ρυθμίζονται σύμφωνα με το Π.Δ. 192/82 «περί σχολικού έτους, εγγραφών, μεταγραφών κ.λπ. θεμάτων αφορώντων εις τας Μέσας Τεχνικές και Επαγγελματικές Νοσηλευτικές Σχολές του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών» (ΦΕΚ.30/8.3.82 τ.Α') και του Π.Δ.309/83 «τροποποίηση, συμπλήρωση και κατάργηση διατάξεων του υπ' αριθμ. 192/18.2.82 Π.Δ. (περί σχολικού έτους, εγγραφών, μεταγραφών και λοιπών θεμάτων αφορώντων εις τας Μέσας Τεχνικές Επαγγελματικές Νοσηλευτικές Σχολές του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών» ΦΕΚ.110/19.8.83 τ.Α').

2. Η διάρκεια φοίτησης των Μ.Τ.Ε.Ν. Σχολών είναι διετής, διαρκεί τέσσερα εξάμηνα για τις ημερήσιες και εξ (6) εξάμηνα για τις εσπερινές Σχολές. Τα εξάμηνα αυτά ονομάζονται εξάμηνα σπουδών και διακρίνονται σε Α, Β, Γ και Δ για τις ημερήσιες και σε Α, Β, Γ, Δ, Ε και ΣΤ για τις εσπερινές Σχολές.

3. Κάθε διδακτικό έτος διαιρείται σε δύο εξάμηνα, το κάθε εξάμηνο (Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ) περιλαμβάνει δέκα εξ (16) εβδομάδες διδασκαλίας (θεωρία, κλινική διδασκαλία και άσκηση) και δύο εβδομάδες εξετάσεων (το Α' εξάμηνο είναι καθαρά θεωρητικό).

4. Η θεωρητική κατάρτιση περιλαμβάνει διδασκαλία από την έδρα, φροντιστηριακές ασκήσεις και παρουσιάσεις διαφόρων τεχνικών. Η εργαστηριακή κατάρτιση γίνεται στα εργαστήρια της Σχολής και συνίσταται στην εφαρμογή Νοσηλευτικών πράξεων για την απόκτηση νοσηλευτικών δεξιοτήτων, οι οποίες έχουν επιδειχθεί στους μαθητές κατά τη θεωρητική διδασκαλία.

5. Η κλινική άσκηση και διδασκαλία γίνεται στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα και Υγειονομικές Υπηρεσίες, οι οποίες πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις λειτουργίας και δυνατότητας εκπαίδευσης.

6. Το Σχολικό έτος των Μ.Τ.Ε.Ν. Σχολών ημερήσιων και εσπερινών, αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους.

Το διδακτικό έτος αρχίζει στις 11 Σεπτεμβρίου και τελειώνει τη 30ή Ιουνίου του επόμενου έτους.

Άρθρο 2

Ωρολόγιο Πρόγραμμα Θεωρητικής εργαστηριακής και Πρακτικής κατάρτισης

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των Μαθητών του προηγούμενου άρθρου, καθορίζεται σε ώρες εβδομαδιαίως, ως ακολούθως:

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ						
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝ. ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	ΩΡΕΣ 272 ΣΥΝ.	Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
Θρησκευτικά	16	1	-	-	-	
Ελληνικά	64	2	2	-	-	
Μαθηματικά	32	2	-	-	-	
Φυσική - Χημεία	64	2	-	2	-	
Αγγλικά	64	2	2	-	-	
Φυσική Αγωγή - Μουσική	32	2	-	-	-	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	224 ΣΥΝ.					
Ανατομία - Φυσιολογία	64	4	-	-	-	
Μικροβιολογία	16	1	-	-	-	
Φαρμακολογία	32	-	2	-	-	
Υγιεινή	32	2	-	-	-	
Ψυχ/γία - Κοιν/γία	48	3	-	-	-	
Διαιτητική	32	-	-	2	-	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ	256 ΣΥΝ.					
Παθ/γία και ειδικότητες αυτής	144	-	3	4	2	
Χειρ/κή και ειδικότητες αυτής	112	-	5	2	-	
ΝΟΣ/ΚΗ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	480 ΣΥΝ.					
Θεωρία και Εργ/ριο ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	1008 ΣΥΝ.	14 -	7 14	4 21	5 28	
ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	1332 ΩΡΕΣ	35	35	35	35	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗΣ	1008 ΩΡΕΣ					

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: 2240 ΩΡΕΣ

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗΣ

Α' ΕΤΟΣ Β' ΕΤΟΣ

ΤΟΜΕΙΣ	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ		Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ		Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΗΜΕΡ.	ΕΒΔΟΜ.	ΗΜΕΡ.	ΕΒΔΟΜ.	ΗΜΕΡ.	ΕΒΔΟΜ.	ΗΜΕΡΩΝ
1. Παθολογική Κλινική (και ειδικότητες Παθ/γίας) ΩΡΕΣ 189	10	5	9	3	8	2	27
2. Χειρ/κή Κλινική ΩΡΕΣ 189	10	5	9	3	8	2	27
3. Χειρουργείο ΩΡΕΣ 112	-	-	-	-	16	4	16
4. Εξωτερικά Ιατρεία ΩΡΕΣ 63	-	-	9	3	-	-	9
5. Νοσ/μείο Παιδων ΩΡΕΣ 147	-	-	21	7	-	-	21
6. Ψυχιατρείο ΩΡΕΣ 140	-	-	-	-	20	5	20
7. Μαιευτήριο - Γυν/κή Κλινική ΩΡΕΣ 84	12	6	-	-	-	-	12
8. Κοινωνική Νοσ/κή ΩΡΕΣ 84	-	-	-	-	12	3	12
ΣΥΝΟΛΟ ΗΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ	32 ΗΜ.	16 ΕΒΔ.	48 ΗΜ.	16 ΕΒΔ.	64 ΗΜ.	16 ΕΒΔΟΜ.	144 ΕΒΔΟΜ. 48

ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗΣ:

144 ΗΜΕΡΕΣ $\times$ 7 ΩΡΕΣ = 1.008 ΩΡΕΣ

Εάν δεν υπάρχει δυνατότητα κλινικής διδασκαλίας και άσκησης σε Ψυχιατρείο, η χρονική περίοδος εκπαίδευσης του Ψυχιατρείου προστίθεται στην Παθολογική Κλινική.

Άρθρο 3

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μαθήματα Γενικής Μόρφωσης

Θρησκευτικά

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος: Να διδαχθεί ο μαθητής σύμφωνα με το επίσημο δόγμα της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας τις ηθικές αρχές και αξίες, καθώς και το σκοπό της Ζωής.

Η ύλη των διδασκομένων μαθημάτων θ' ανταποκρίνεται με την ύλη της Α' τάξης Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου.

Ελληνικά

Ώρες διδασκαλίας 64

Εξάμηνο Α' και Β'

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής εικόνα για τις αρχές, την εξέλιξη και τη σημερινή θέση της νεοελληνικής λογοτεχνίας, να γνωρίσει τον πλούτο, την ποικιλία και τον δυναμισμό της. Να κατανοήσει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και τις αξίες του νεοελληνικού πολιτισμού.

Η ύλη των διδασκομένων μαθημάτων, θ' ανταποκρίνεται με την ύλη της Α' τάξης Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου.

Μαθηματικά

(Άλγεβρα - Γεωμετρία)

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής βασικές γνώσεις Άλγεβρας και Γεωμετρίας, για τη συμπλήρωση της γενικής του μόρφωσης.

1. Αριθμητικός λογισμός

Δεκαδικό και δυαδικό σύστημα αρίθμησης. Διαίρετες και πολλαπλάσια ενός φυσικού αριθμού. Ανάλυση φυσικού σε γινόμενο πρώτων παραγόντων. ΕΚΠ και ΜΚΔ δύο ή περισσότερων φυσικών. Πράξεις με κλασματικούς και δεκαδικούς αριθμούς. Πράξεις με προσημασμένους αριθμούς.

Τετραγωνική ρίζα μη αρνητικού αριθμού. Σύμμετροι και ασύμμετροι αριθμοί. Δεκαδική προσέγγιση ενός αριθμού.

2. Άλγεβρικές παραστάσεις.

Σταθερά και μεταβλητά μεγέθη. Άλγεβρική παράσταση. Αριθμητική τιμή αλγεβρικής παράστασης. Μονώνυμα και πολυώνυμα. Πράξεις με πολυώνυμα.

3. Εξισώσεις και ανισώσεις πρώτου βαθμού. Εξισώσεις δεύτερου βαθμού. Εφαρμογές στη λύση προβλημάτων. Γραμμικά συστήματα. Συστήματα δύο εξισώσεων με δύο αγνώστους των οποίων η μία τουλάχιστον είναι βαθμού ανώτερου του πρώτου. Εφαρμογές στη λύση προβλημάτων.

4. Συνάρτησεις.

Έννοια αριθμητικής συνάρτησης. Γραφική παράσταση συνάρτησης. Οι συναρτήσεις με τύπους $\Psi = ax$ και $\Psi = a/x$.

Ποσά ανάλογα και αντιστρόφως ανάλογα.

Απλά νομογραφήματα.

5. Τριγωνομετρικοί αριθμοί οξείας γωνίας.

Μονάδες μέτρησης τόξων και γωνιών. Τριγωνομετρικοί αριθμοί οξείας γωνίας. Βασικές σχέσεις μεταξύ των τριγωνομετρικών αριθμών οξείας γωνίας. Οι τριγωνομετρικοί αριθμοί των γωνιών: 0° , 30° , 45° ,

60° , 80° . Πίνακες τριγωνομετρικοί αριθμοί. Επίλυση ορθογωνίων τριγώνων, εφαρμογές.

Φυσική - Βιοφυσική

Ώρες διδασκαλίας 32

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής βασικές γνώσεις από θέματα φυσικής που θα τον υποβοηθήσουν για την πληρέστερη κατανόηση λειτουργιών του ανθρώπινου οργανισμού καθώς και συσκευών που έχουν σχέση, με την έμμεση ή άμεση διάγνωση των λειτουργιών αυτών.

Α' Εξάμηνο

Ώρες 16

1. Μηχανική

Φυσικά μεγέθη - μέτρησή τους - συστήματα μονάδων (CGS, MKSA, ΤΣ).

Μηχανική των Στερεών.

Δύναμη (ορισμός, μέτρηση, σύνθεση).

Μάζα, βάρος, πυκνότητα, ειδικό βάρος, αρχή Αρχιμήδη.

Έργο, ενέργεια, ισχύς.

Ρευστά. Πίεση στα υγρά. Μονάδες. Αρχή του Πασκάλ.

Υδροδυναμικά θέματα σε συνδυασμό με τη ροή του αίματος στ' αγγεία του (αιμοδυναμική). Γλοιότητα του αίματος. Εφαρμογές στο ουροποιητικό σύστημα. Ατμοσφαιρική πίεση - πίεση αερίων. Εφαρμογές στην αναπνοή.

Αναρροφητικές συσκευές.

2 Μοριακά φαινόμενα.

Συνάφεια-συνοχή. Προσρόφηση. Απορρόφηση-επιφανειακή τάση.

3. Ακουστική.

Ηχητικά κύματα. Είδη ήχων. Υποκειμενικά χαρακτηριστικά των ήχων.

Παραγωγή ανθρώπινης φύσης. Αισθητήριο ακοής. Ιατρικά όργανα σχετικά με τους ήχους.

Γ' Εξάμηνο

Ώρες 16

4. Θερμότητα.

Φύση θερμότητας. Διάδοση. Θερμοκρασία. Θερμόμετρα (κλίμακες κ.λπ.).

5. Οπτική.

Φύση του φωτός. Φωτεινές ακτίνες. Φακοί. Μικροσκόπιο σύνθετο. Οφθαλμός.

6. Ηλεκτρισμός.

Ηλεκτρικό ρεύμα-κύκλωμα. Ενέργεια και ισχύς στο ηλεκτρικό ρεύμα.

Ασφάλειες - βραχυκύκλωμα - ηλεκτροπληξία - ηλεκτροσόκ. Ηλεκτρική εκκένωση σε αραιό αέριο και στο κενό. Ακτίνες «Χ».

Ηλεκτρονικό μικροσκόπιο.

Άλλα ηλεκτρονικά μηχανήματα σχετικά με την Ιατρική.

Μέτρηση του βιοηλεκτρισμού. Γραφήματα (μυών, καρδιάς, εγκεφάλου).

Βηματοδότης. Διαθερμία.

7. Πυρηνική φυσική.

Σύντομη περιγραφή ατόμου. Πυρηνική αποσύνθεση - διάσπαση - ραδιενέργεια ισότοπα εφαρμογές ραδιοϊσοτόπων. Επίδραση ακτινοβολίας στον άνθρωπο.

Δοσιμετρία.

Χημεία - Βιοχημεία

Ώρες διδασκαλίας 32

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής στοιχειώδεις γνώσεις Χημείας για να κατανοήσει τις βιολογικές και χημικές επεξεργασίες που γίνονται στον ανθρώπινο οργανισμό καθώς και τις αντιδράσεις του, σε διάφορα χημικά παρασκευάσματα.

Εξάμηνο Α'

Ώρες 16

1. Στοιχεία. Άτομα και δομή της. Μόρια. Χημικές ενώσεις και μείγματα. Ισοδύναμα βάρη. Χημικά ισοδύναμα.

Οξυγόνο: παρασκευή - ιδιότητες. Φυσιολογικές ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού σε οξυγόνο.

Το νερό: ιδιότητες και σημασία του για τον ανθρώπινο οργανισμό.
 Διαλύματα: Ιονικά-μοριακά-κolloειδείς-διάχυση-όσμωση.
 Ενωρήματα. Οξέα-Βάσεις-άλατα. Παραδείγματα χρήσεως στη θεραπευτική.

Ηλεκτρολύτες στον οργανισμό. Ρύθμιση στον οργανισμό των ηλεκτρολυτών και οσμωτικής πίεσης. Ισότονα-υπότονα-υπέρτονα διαλύματα.

Οξεοβασική ισορροπία στον οργανισμό και διαταραχές της.

Άζωτο. Πρωτοξείδιο του Άζωτου (N_2O).

Ιώδιο - Φθόριο - Χλώριο - Βρώμιο - Φώσφορος - Θείο. Χλωριούχο νάτριο - Υδροχλώριο. Αργίλιο - Σίδηρος. Υδράργυρος. Χρυσός, χαλκός, άργυρος.

Θ' αναφερθούν τα ραδιενεργά ισότοπα ιωδίου, φωσφόρου, χρυσού και κοβαλτίου.

Εξάμηνο Γ'

Ώρες 16

2. Γενικά για οργανικές ενώσεις: αλκοόλες - αλδεΐδες - οξέα λιπαρά - αζωτούχες ενώσεις ειδικά το σαλικυλικό οξύ και παράγωγα.

Αμίνες. Σουλφοναμίδες.

Αντιβιοτικά: Πενικιλίνη - στρεπτομυκίνη - χλωρομυκίνη.

Αλκαλοειδή: Καφεΐνη - μορφίνη - ατροπίνη.

3. Υδατάνθρακες - λίπη. Ιδιότητες - μεταβολισμός. Ρόλος τους στον ανθρώπινο οργανισμό.

Λευκώματα: Ιδιότητες. Μεταβολισμός. Σχηματισμός ουρίας.

Ένζυμα: Χημική τους δράση.

Πεπτικά υγρά, πέψη στα διάφορα στάδια.

Ειδικά: παγκρεατικό υγρό, εντερικό υγρό, χολή.

Αποβαλλόμενα άχρηστα προϊόντα του οργανισμού.

Ούρα - κόπρανα - συστατικά τους.

Αγγλικά

Ώρες διδασκαλίας 64

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής βασικές γνώσεις της Αγγλικής γλώσσας, οι οποίες θα τον κάνουν ικανό για να επικοινωνεί με ξενόγλωσσους αρρώστους και να μελετά απλά επαγγελματικά κείμενα.

Ώρες διδασκαλίας Α' Εξαμήνου 32.

Η ύλη των διδασκομένων μαθημάτων θ' ανταποκρίνεται με την ύλη της Α' τάξης Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου.

Ώρες διδασκαλίας Β' Εξαμήνου 32.

Η ύλη θ' ανταποκρίνεται στο βιβλίο «NURSING SCIENCE BY GENIFER SMITH ROSALIE KERR.

UNIT 1 WHERE DO YOU WORK

UNIT 2 PARTS OF THE BODY

UNIT 3 JANE JOHNSON

UNIT 4 JANE OF THE WARDS

UNIT 5 STERILE PROCEDURES

UNIT 6 INSTRUMENTS

UNIT 7 DISINFECTANTS AND ANTISEPTICS

UNIT 8 CASUALTY 1

UNIT 9 CASUALTY 2

UNIT 10 CASUALTY 3

UNIT 11 THE WARD UNIT 1

UNIT 12 THE WARD UNIT 2

UNIT 13 THE WARD UNIT 3

UNIT 14 THE WARD UNIT 4

UNIT 15 ADMISSIONS

UNIT 16 ARRANGED ADMISSION

UNIT 17 OBSERVATION OF THE PATIENT

UNIT 18 THE SKIN

UNIT 19 RESPIRATION, THE COUGH AND SPUTUM

UNIT 20 VOMITUS

UNIT 21 FAECES

UNIT 22 URINE

UNIT 23 TEMPERATURE

UNIT 24 PULSE

Φυσική Αγωγή

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος είναι: να συμβάλει στη φυσική άσκηση του μαθητή, η οποία αποβλέπει στη διατήρηση και την προαγωγή της υγείας του.

1. Ασκήσεις με κινησιολογική βάση και ρυθμό.

Βαδίσες, μετατοπίσεις, δρόμοι, αναπηδήσεις, άλματα, ελεύθερες ασκήσεις προς όλους τους άξονες και τα ημίπεδα, συνασκήσεις και ασκήσεις για την επιτυχία προκαθορισμένου σκοπού.

2. Αγωνιστική γυμναστική.

Ασκήσεις και στα τέσσερα (4) αγωνίσματα.

3. Παιχνίδια αθλοπαιδιών.

Διδασκαλία γυμναστικών - ψυχαγωγικών παιχνιδιών για την εισαγωγή στην προπόνηση των αθλοπαιδιών. Διδασκαλία για την ολοκλήρωση της ατομικής τεχνικής και της τακτικής της ομάδας στις βασικότερες αθλοπαιδιές.

Κανονισμοί: Συγκρότηση και προπόνηση ομάδας, οργάνωση αγώνων.

4. Ελληνικοί χοροί: Διδασκαλία πανελλήνιων χορών.

5. Ρυθμική. Αγωνιστική Γυμναστική.

6. Κολύμβηση. Διδασκαλία όλων των ειδών κολύμβησης και τελειοποίησης της ατομικής τεχνικής.

Τεχνική ομαδικής κολύμβησης. Κανονισμοί. Επιδίωξη ατομικής επίδοσης σ' ένα ή περισσότερα αγωνίσματα. Πρακτική εφαρμογή της τεχνικής αναπνοής και της ναυαγιοσωτικής συγκρότησης και προπόνησης ομάδας. Οργάνωση αγώνων εφ' όσον υπάρχουν ειδικές εγκαταστάσεις στη Σχολή.

Μουσική

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος να συμβάλει στην καλλιτεχνική και πνευματική καλλιέργεια του μαθητή.

Βασικές ενότητες:

1. Εισαγωγή

Ορισμός - σκοπός - περιεχόμενο της μουσικής - φθόγγοι, φθογγόσημα.

Αξία και σχέση των φθογγοσήμων. Περιγραφή πενταγράμμου.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ήχων.

Κλάδοι της μουσικής - βυζαντινή - ευρωπαϊκή.

2. Περί κλασσικής μουσικής.

Οι μεγάλοι μουσουργοί.

Έργα μεγάλων συνθετών.

Ανάλυση μουσικών συνθέσεων.

Συναυλία, κονσέρτο, όπερα, οπερέττα, άρια κ.λπ.

3. Ακρόαση κλασσικής μουσικής και εξήγηση.

4. Σύσταση χορωδίας, διδασκαλία εκκλησιαστικών ύμνων.

«Σε υμνούμε...». «Τη Υπερμάχω...», «Ευλογητός ει Χριστέ...» κ.λπ.

5. Εθνικά τραγούδια.

Δημοτικά τραγούδια για Ελληνικούς χορούς.

Ανατομία

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος: Να βοηθήσει τον μαθητή να εκτιμήσει τη δομική ολοκλήρωση και αποδοτικότητα του οργανισμού.

Να ευαισθητοποιήσει το μαθητή ώστε να διακρίνει τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να χρησιμοποιήσει αρχές της ανατομίας στην άσκηση του Νοσηλευτικού του έργου.

Να εξασφαλίσει στο μαθητή τις απαραίτητες γνώσεις πάνω στις οποίες θα στηρίξει τη συνεχή νοσηλευτική του επιμόρφωση.

Βασικές ενότητες.

Ο οργανισμός σαν ενιαίο σύνολο.

- Οι δομές του οργανισμού σε αδρές γραμμές.
Μονάδες οι οποίες συνθέτουν τον οργανισμό.
Κύτταρα, ιστοί, όργανα, συστήματα.
Μεμβράνες, δέρμα, επικουρικά όργανα του δέρματος.
Ζώνες και χώρες του ανθρώπινου σώματος.
Μυοσκελετικό σύστημα.
α) Σκελετικό σύστημα:
Κατασκευή, διάπλαση, τελείωση των οστών.
Είδη οστών, όνομα και ορισμός αυτών.
Διαφορές μεταξύ γυναικείου και ανδρικού σκελετού.
Μεταβολές του σκελετού με την πάροδο της ηλικίας. Αρθρώσεις.
β) Μυϊκό σύστημα:
Είδη μυών-σκελετικοί μυς.
Μηχανική της λειτουργίας των σκελετικών μυών.
Ονοματολογία - έκφυση - κατάφυση - λειτουργία των κυριότερων μυών.
Ευέδοτα σημεία του κοιλιακού τοιχώματος.
Τένοντες έλυτρα - θύλακοι.
Ενοποίηση του οργανισμού και έλεγχος των λειτουργιών του.
γ) Νευρικό σύστημα.
Όργανα του νευρικού συστήματος.
Νευρικά κύτταρα: είδη, υφή.
Αδρή ανατομία του νευρικού συστήματος. Περιβλήματα, αιμάτωση του εγκεφάλου, εγκεφαλονωτιαίο υγρό. Εγκέφαλος, νωτιαίος μυελός. Εγκεφαλικά νεύρα. Αυτόνομο νευρικό σύστημα, οδοί αισθητικοί και κινητικοί.
Αισθητήρια όργανα.
δ) Ενδοκρινολογικό σύστημα.
Περιγραφή αδένων.
Διατήρηση του μεταβολισμού του οργανισμού.
ε) Κυκλοφοριακό σύστημα.
1. Καρδιαγγειακό: Καρδία, υφή, αγγεία, μεγάλη - μικρή κυκλοφορία.
Εμβρυϊκή κυκλοφορία.
2. Λεμφικό σύστημα: Υφή και κατανομή λεμφικών αγγείων, λεμφογάγγλια.
στ) Αναπνευστικό σύστημα.
Όργανα, ρις, παρρρίνιοι κόλποι, φάρυγγας, λάρυγγας, τραχεία, βρόγχοι, πνεύμοντες, μεσοπνευμόνιοι χώροι, υπεζωκότας.
ζ) Πεπτικό σύστημα.
Ανατομία του γαστρεντερικού σωλήνα. Στοματική κοιλότητα, στοματοφάρυγγας, οισοφάγος, στόμαχος. Λεπτό και παχύ έντερο. Επικουρικά όργανα, γλώσσα, σιελογόνοι αδένες, οδόντες, ήπαρ, χοληδόχος κύστη, πάγκρεας, σπλήνα, σκωληκοειδής απόφυση, περιτόναιο.
η) Ουροποιητικό σύστημα.
Νεφροί, ουρητήρες, ουροδόχος κύστη, ουρήθρα.
θ) Σύστημα Αναπαραγωγής.
1. Γεννητικό σύστημα άρρενος.
Έσω γεννητικά: Όρχεις, επιδιυμίες, σπερματικός πόρος, σπερματοδόχος κύστη, σπερματική λήκυθος, προστάτης, βολβοθηραίοι ή κωπήρειοι αδένες.
Έξω γεννητικά: πέος.
2. Γεννητικό σύστημα θήλεος.
Έσω γεννητικά όργανα: Ωθήκες, σάλπιγγες (ωαγωγός), μήτρα, κόλπος.
Έξω γεννητικά όργανα: Αιδοίο.

Φυσιολογία

Όρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Α'

- Σκόπος του μαθήματος:
1. Να βοηθήσει το μαθητή να εκτιμήσει τη λειτουργική ολοκλήρωση και απόδοση του οργανισμού.
2. Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει τη σπουδαιότητα των μηχανισμών που χρησιμοποιεί ο οργανισμός για τη διατήρηση του σε καλή κατάσταση.
3. Να ευαισθητοποιήσει το μαθητή, ώστε να διακρίνει περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να χρησιμοποιήσει αρχές της Φυσιολογίας στην

άσκηση του Νοσηλευτικού του έργου.

4. Να εφοδιάσει το μαθητή με τις απαραίτητες γνώσεις, που θ' αποτελέσουν βάση για τη συνεχή νοσηλευτική του επιμόρφωση.

Βασικές ενότητες:

1. Ο Οργανισμός σαν ενιαίο σύνολο.

Εισαγωγή στη φυσιολογία.

Λειτουργική κατασκευή του οργανισμού.

Ομοιοστασία.

Περιληπτική ανάλυση των λειτουργικών συστημάτων.

Το κύτταρο.

2. Το μυοσκελετικό σύστημα.

α) Σκελετικό σύστημα.

Λειτουργίες.

β) Μυϊκό σύστημα.

Λειτουργίες.

Μυϊκή συστολή, άθροιση απλών συστολών.

Τετανικές συστολές, μυϊκός τόνος, μυϊκός κάματος.

3. Η ενοποίηση του οργανισμού και έλεγχος των λειτουργιών του.

α) Νευρικό σύστημα.

Λειτουργίες του νευρικού συστήματος.

Συνάψεις.

Λειτουργίες των αισθητηρίων οργάνων.

Αντανακλαστικά τόξα, είδη αντανακλαστικών.

Ανιούσες και κατιούσες οδοί του νωτιαίου μυελού.

Πυραμидικό και έξω πυραμидικό σύστημα.

Προμήκης μυελός.

Παρεγκεφαλίζ.

Θάλαμος - υποθάλαμος.

Φλοιός του εγκεφάλου - εγκεφαλικά πεδία.

Κινητικά και αισθητικά κέντρα.

β) Ενδοκρινικό σύστημα.

Εισαγωγή.

Λειτουργίες και ρύθμιση έκκρισης των ορμονών οπισθίου λοβού υπόφυσης, προσθίου λοβού υπόφυσης, θυροειδούς αδένος, παραθυροειδικών αδένων, φλοιοεπιφριδίων, ενδοκρινούς μοίρας παγκρέατος, μυελώδους μοίρας επινεφριδογεννητικών αδένων - ωοθηκών και διαμείσων κυττάρων των όρχεων.

4. Διατήρηση του μεταβολισμού του οργανισμού.

α) Κυκλοφοριακό σύστημα.

Λειτουργίες: Κύριες - δευτερεύουσες.

Κύτταρα του αίματος.

Ομάδες αίματος.

Πλάσμα αίματος.

Καρδία: Περιγραφή λειτουργικών στοιχείων και σημασία αυτών.

Καρδιακός παλμός.

Ιδιότητες του μυοκαρδίου.

Η επίδραση των νευρών και των νευρικών κέντρων στη λειτουργία της καρδιάς.

Ηλεκτροκαρδιογράφημα.

Σφυγμός - αρτηριακή πίεση - ρύθμιση της αιμάτωσης των ιστών.

Αγγειοκινητικά αντανακλαστικά - μεταβολές κατά την άσκηση - μεταβολές κατά την αιμορραγία.

Φλεβική κυκλοφορία.

β) Λεμφικό σύστημα.

Λειτουργία λεμφικού συστήματος.

γ) Αναπνευστικό σύστημα.

Λειτουργία γενικά.

Λειτουργίες: ρινός, ρινοφάρυγγος, λάρυγγος, τραχείας, πνευμόνων.

Μηχανισμός εισπνοής - εκπνοής.

Διάχυση αερίων: πνεύμονες, ιστοί.

Ρύθμιση αναπνευστικής λειτουργίας.

δ) Πεπτικό σύστημα.

Λειτουργίες - σπουδαιότητα.

Πέψη: είδη: Μηχανική - χημική.

Απορρόφηση - Μεταβολισμός.

Βασικός μεταβολισμός.

Θερμορύθμιση.

ε) Ουροποιητικό σύστημα.

Λειτουργία - σπουδαιότητα.

Νεφροί - φυσιολογία: Μηχανισμός παραγωγής ούρων.

Ρύθμιση όγκου αποβαλλομένων ούρων: ουρητήρες, ουροδόχος κύστη, ουρήθρα.

Λειτουργίες.

Ούρα: Χαρακτηριστικά - σύνθεση.

Η αναπαραγωγή του ανθρώπου.

α. Γεννητικό σύστημα άρρενος.

β. Γεννητικό σύστημα θήλεος.

Μαστοί: Λειτουργία ρύθμιση παραγωγής γάλακτος.

Μικροβιολογία

(Γενική και Ειδική Μικροβιολογία, Ιολογία, Παρασιτολογία)

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος:

Να βοηθήσει το μαθητή:

1. Να κατανοήσει τα χαρακτηριστικά και τη δράση των μικροοργανισμών και σχέση αυτών με την υγεία και την αρρώστια.

2. Ν' αναγνωρίζει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι αναγκαία η εφαρμογή ασήπτου τεχνικής.

3. Ν' αποκτήσει την ικανότητα χρησιμοποίησης των αρχών και τεχνικών, οι οποίες περιλαμβάνονται στην εφαρμογή της ασηψίας, αντισηψίας, αποστείρωσης και απομόνωσης.

4. Να εκτιμήσει τα επαναστατικά αποτελέσματα του συνεχούς πειραματισμού και των αποκαλύψεων στον τομέα της Μικροβιολογίας.

Βασικές ενότητες.

Α' Γενικός μέρος:

1. Εισαγωγή στη μελέτη της Μικροβιολογίας.

Μικροβιολογία: Ορισμός, κλάδοι, σχέση αυτής με τη βιολογία.

Ιστορία της Μικροβιολογίας.

2. Χαρακτηριστικά και μέθοδοι αναγνώρισης των παθογόνων οργανισμών.

Μορφολογία, φυσιολογία των μικροβίων.

Τρόποι μελέτης και αναγνώρισης των μικροβίων.

3. Μέσα αναστολής της ανάπτυξης και καταστροφής των μικροβίων. Ορισμοί.

Μέσα αναστολής και καταστροφής των μικροβίων.

Θερμότητα, ψύχος, υπεριώδης ακτινοβολία, ξηρασία, ιονίζουσα ακτινοβολία, υπέρηχοι.

Χημικά μέσα εκτός οργανισμού: τρόπος δράσης, παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η αποτελεσματικότητα αυτών, κριτήρια επιλογής του κατάλληλου χημικού μέσου.

Χημειοθεραπεία.

4. Αποτελέσματα της εισόδου των μικροβίων στον οργανισμό.

Ορισμοί.

Πηγές μόλυνσης, τρόποι μετάδοσης, με την τροφή, νερό, έδαφος, αέρα, έντομα, μικροβιοφορείς.

Πύλες εισόδου και εξόδου από τον οργανισμό.

5. Αντίσταση και Ανοσία.

Μηχανισμοί αμύνης του οργανισμού εναντίον των μικροβίων.

Ανοσία: Φυσική, επίκτητος: Παθητική - ενεργητική.

Αλλεργία ή υπερευαισθησία.

Αδρανepoποίηση και αναζωπύρωση ορού, εφαρμογή αυτού σε διαγνωστικές και ορολογικές εξετάσεις.

Β' Ειδικό Μέρος.

6. Οι κυριότεροι κόκκοι:

Σταφυλόκοκκος, στρεπτόκοκκος, εντερόκοκκος, πνευμονιόκοκκος.

Ναϊσέριες: α) Μηνιγγιτιδόκοκκος.

β) Γονόκοκκος.

7. Τα κυριότερα βακτηρίδια:

α) GRAM (+).

Κορυνοβακτηρίδια (διφθερίτις).

Βάκιλλοι (άνθραξ).

Κλωστηρίδια (τέτανος - αλλαντίαση - γάγγραινα - τροφικές δηλητηριάσεις).

β) GRAM (-) Εντεροβακτηριοειδή:

Κολοβακτηρίδια, χολοβακτηριοειδή, σαλμονέλλαι, συγγέλλαι.

Πρωτεΐς.

Δονάκια (χολέρα, EL-TOR).

Παστερέλλαι, αιμόφιλοι (κοκκύτου).

Βρουκέλλαι - βρουκελλώσεις (μελιταίος).

Μυκοβακτηρίδια (φυματίωση - λέπρα).

8. Σπειροχαιτιακά.

Τρεπόνεμα ωχρό, μπορέλλαι - λεπτόσπειραι.

9. Παθογόνοι Μύκητες.

10. Ρικέτσιαι (εξανθηματικός τύφος).

11. Ιοί.

Γενικά περί ιών.

Ιός φυττωκώσεως - γρίπης, τραχώματος, ιλαράς, εγκεφαλίτιδος, πολιομυελίτιδος, παρωτίτιδος, ερυθράς, ευλογιάς κ.λπ.

Ιοί μεταδιδόμενοι δι' αρθροπόδων: Δαγγείου, τριμήρου πυρετού, χίτρινου πυρετού, λύσσας.

12. Πρωτόζωα.

Ριζόποδα (αμοιβάδες).

Μαστιγοφόρα: εντέρου - αίματος - ιστών.

Σπορόζωα (κοκκίδια).

Τοξόπλασμα.

Κροσσωτά (φαλαντίδια).

13. Μετάζωα.

α) Πλατέλμινθες: Τρηματώδεις.

Κεστώδεις.

β) Νηματέλμινθες: Τριχινεγλοειδή.

Ραβδοειδείς.

Αγγυλοστόματα.

Οξύουροι.

Ασκαρίδες.

Φιλάρια.

Ακάρια (ψώρα).

Φαρμακολογία

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Β'

Σκοπός του μαθήματος:

1. Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει τις ευθύνες κατά τη χορήγηση και χρήση φαρμάκων, καθώς και τις θεμελιώδεις αρχές φαρμακευτικής θεραπείας.

2. Να εφοδιάσει το μαθητή με ένα πλαίσιο γνώσεων από την επιστήμη της Φαρμακολογίας.

3. Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει τα κοινωνικά προβλήματα που δημιουργούνται από την κακή χρήση ή κατάχρηση των φαρμάκων.

Εισαγωγή - Φαρμακολογία.

Φάρμακο - Ενέργειες φαρμάκων.

Μηχανισμοί δράσεως φαρμάκων.

Χορήγηση φαρμάκου. Δόσεις.

Παράγοντες επηρεάζοντες τη δόση φαρμάκου.

Αθροιστική και δυναμική συνέργεια φαρμάκων.

Οδοί χορήγησης φαρμάκων.

Μορφές φαρμάκων.

Μέτρα, σταθμά, σταγόνες, υπολογισμοί.

Τύχη των φαρμάκων στον οργανισμό.

Απορρόφηση φαρμάκων.

Παρεντερική χορήγηση.

Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και είδη ενέσεων.

Διανομή των φαρμάκων εντός του οργανισμού.

Μεταβολισμός των φαρμάκων.

Απέκκριση των φαρμάκων.

Ειδικό μέρος.

Φάρμακα διεγερτικά του Κ.Ν.Σ.

Δρώντα επί των ανωτέρων εγκεφαλικών κέντρων.

Διεγείροντα το εγκεφαλικό στέλεχος και τα προμηκικά κέντρα.

Αναισθητικά ή αναλγητικά φάρμακα.

Φάρμακα δρώντα επί της ψυχικής σφαίρας (ψυχοφάρμακα).

Ηρεμιστικά μεγάλης δραστηριότητας ή αντιψυχωσικά.

Ηρεμιστικά μικράς δραστηριότητας (απλά ηρεμιστικά).

Αντικαταθλιπτικά - Ψευδαισθησιογόνα.
 Φάρμακα προκαλούντα απώλεια συνειδήσεως.
 Αναισθητικά.
 Γενικά πτητικά αναισθητικά.
 Αέρια γενικά αναισθητικά.
 Ανεπιθύμητοι ενέργειαι γενικών αναισθητικών.
 Υπνωτικά φάρμακα - Βαρβιτουρικά.
 Υπνωτικά μη βαρβιτουρικά.
 Αντιεπιληπτικά φάρμακα.
 Αλκοόλαι - Αλκοολισμός.
 Αλκαλοειδή του οπίου.
 Μορφίνη υδροχλωρική.
 Σκευάσματα οπίου.
 Συνθετικά αναλγητικά.
 Τοπικά αναισθητικά.
 Αντιπυρετικά, αντιρευματικά φάρμακα.
 Φάρμακα εναντίον της ουρικής αρθρίτιδας.
 Ισταμίνη και αντιισταμινικά φάρμακα.
ΦΑΡΜΑΚΑ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
 Παρασυμπαθητικομιμητικά ή χολινεργή.
 Παρασυμπαθητικολυτικά ή αντιχολινεργή.
 Συμπαθητικομιμητικά.
 Συμπαθητικολυτικά φάρμακα.
 Φάρμακα παραλύοντα τις νευρομυϊκές συνάψεις.
 Αγγειοδιασταλτικά φάρμακα και αντιυπερτασιακά ή αντιαδρε-
 νεργή.
 Ωκυτόκια φάρμακα.
 Καρδιοτονωτικά φάρμακα.
 Φάρμακα αντιαρρυθμικά.
 Διουρητικά φάρμακα.
ΟΡΜΟΝΕΣ
 Ορμόνες υποφύσεως.
 Ορμόνες θυροειδούς - αντιθυροειδικά φάρμακα.
 Ορμόνες ωοθηκών.
 Ορμόνες όρχεων.
 Ορμόνες παγκρέατος.
 Αντιδιαβητικά φάρμακα.
 Παραθυροειδείς αδένες.
 Ορμόνες φλοιού επινεφριδίων.
 Νερό και ηλεκτρολύτες.
 Παρεντερική διατροφή.
 Αίμα και υποκατάστατα.
 Φάρμακα κατά των αναιμιών.
 Αντιπηκτικά φάρμακα.
 Αιμοστατικά φάρμακα.
ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ
 Σουλφοναμίδαι.
 Σουλφόναι.
 Αντιβιοτικά ή βιοθεραπευτικά.
 Πενικιλίναι.
 Στρεπτομυκίνη.
 Τετρακυκλίναι.
 Χλωραμφενικόλη.
 Ερυθρομυκίνη.
 Νυστατίνη.
 Αμφοτερικίνη.
 Μετρονιδαζόλη.
 Νιφουρατέλη.
 Αντιφυματικά φάρμακα.
 Αντισηπτικά ή βακτηριοκτονικά.
 Καθαρτικά.
 Αντιόξινα - Χολαγωγγά.
 Εμετικά.
 Αντιεμετικά.
ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ
 Βιταμίνη Α
 Βιταμίνη D
 Βιταμίνη E

Βιταμίνη K
 Βιταμίνες συμπλέγματος B
 Βιταμίνη B1
 Βιταμίνη B2
 Βιταμίνη B6
 Βιοτίνη
 Φυλλικό οξύ
 Νικοτινικό οξύ
 Παντοθενικό οξύ
 Βιταμίνη B12
 Εγκυμοσύνη και φάρμακα
ΣΥΝΤΑΛΟΓΙΑ
 Ονομασία φαρμάκων
 Τρόπος αναγραφής Ιατρικής συνταγής
 Κόνεις
 Δισκία
 Καψάκια
 Τροχίσκοι
 Υπόθετα
 Αλοιφές
 Διαλύματα
 Εναιωρήματα
 Σιρόπια
 Ελιξίρια
 Βάμματα

Υγιεινή

(Ατομική και Υγιεινή Περιβάλλοντος, Κοινωνική και
 Δημόσια Υγιεινή)

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος:

1. Να διδάξει στο μαθητή τη σπουδαιότητα της ατομικής προάσπι-
 σης από τις δυσμενείς συνθήκες του φυσικού περιβάλλοντος και την ορθή
 αντιμετώπισή τους.

2. Να του διδάξει βασικές γνώσεις για να συνειδητοποιήσει τους πα-
 ράγοντες που επηρεάζουν τη Δημόσια Υγεία και να κατανοήσει τη ση-
 μασία που έχει η λήψη των προληπτικών μέτρων.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ.

3. ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ.

ΑΤΟΜΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ.

1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.

2. ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

α. Ατμοσφαιρικός αήρ.

β. Υγρασία.

γ. Θερμοκρασία.

δ. Η έννοια της δραστηκής θερμοκρασίας.

ε. Ατμοσφαιρική πίεση.

στ. Άνεμοι.

ζ. Υδρομετέωρα.

η. Κλίμα.

θ. Καιρός - Εποχές του έτους.

ι. Ρύπανση του αέρα.

ια. Ήλιος.

3. ΤΟ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ.

4. ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ.

5. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ.

α. Διατροφή.

β. Περί των θρεπτικών ουσιών.

γ. Τα διάφορα είδη των σιτιών.

δ. Υγιεινή της πέψης.

6. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ.

7. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΑΥΣΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ
 ΥΠΝΟΥ.

α. Η ανάπαυση.

β. Ο ύπνος.

- γ. Η υγιεινή της πνευματικής εργασίας.
 δ. Η υπαίθρια διαβίωση.
 8. Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ.
 α. Γενικές Αρχές της υγιεινής κατοικίας.
 β. Η διαμόρφωση των χώρων της κατοικίας.
 γ. Ο αερισμός της κατοικίας.
 δ. Ο φυσικός αερισμός.
 ε. Τεχνητός αερισμός.
 στ. Ο φωτισμός της κατοικίας.
 ζ. Η θέρμανση της κατοικίας.
 η. Άλλα μέτρα υγιεινής της αστικής κατοικίας.
 9. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ.
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ.
 1. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ ΓΕΝΙΚΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΟ-
 ΠΟΥ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΑΥΤΩΝ..
 α. Ταξινόμηση.
 β. Αερογενείς λοιμώξεις.
 γ. Λοιμώδεις νόσοι μεταδιδόμενες με τα κόπρανα.
 δ. Λοιμώδεις νόσοι μεταδιδόμενες με ξενιστές ή φορείς.
 ε. Λοιμώδεις νόσοι μεταδιδόμενες με την επαφή.
 2. ΥΔΑΡΓΩΓΕΙΑ - ΔΥΣΙΣΤΗΡΙΑ.
 3. ΠΕΡΙ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ (ΛΥΜΑΤΩΝ).
 α. Γενικότητες.
 β. Το σύστημα των υπονόμων.
 γ. Η επεξεργασία των λυμάτων.
 4. ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΞΗΡΩΝ ΑΠΟΡΡΙ-
 ΜΑΤΩΝ.
 5. ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ.
 α. Με φυσικά μέσα.
 β. Με ανόργανα χημικά μέσα.
 γ. Με οργανικά μέσα.
 6. ΔΙΕΘΝΗΣ ΥΓΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ.
 α. Γενικότητες.
 β. Πανώλης.
 γ. Χολέρα.
 δ. Κίτρινος πυρετός.
 ε. Ευλογιά.
 7. ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ.
 α. Σύφιλη.
 β. Γονοκοκκική Ουρηθρίτιδα (βλεννόρροια).
 8. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΑΥΤΩΝ.
 9. ΠΕΡΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.
 10. ΚΑΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΑ.
 α. Χρωματοσώματα.
 β. Μίτωση και μείωση.
 γ. Αδρές χρωματινικές ανωμαλίες.
 δ. Απλή («Μεντελική») κληρονομικότητα.
 ε. Αθροιστική (πολυγονική) κληρονομικότητα.
 11. ΕΥΓΟΝΙΚΗ.
 α. Οι συνέπειες της μείωσης θνησιμότητας και αναπαραγωγικότη-
 τας..
 β. Η αποτελεσματικότητα των ευγονικών μέτρων..
 γ. Ευγονικά μέτρα (εφαρμοσθέντα ή προταθέντα)..
 12. ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΥΓΕΙΑΣ (CHECK UP).
 13. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΤΩΝ ΠΛΗ-
 ΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ.
 α. Προ της σύλληψης.
 β. Κατά την ενδομήτριο φάση της ζωής.
 γ. Κατά τη νεογνική ηλικία (0-27) ημέρες).
 δ. Κατά την όψιμη βρεφική ηλικία (από την 28η μέρα μέχρι τη
 πρώτη επέτειο της ζωής)..
 ε. Κατά τη νηπιακή ηλικία (1-4 έτος).
 στ. Κατά τη σχολική ηλικία.
 ζ. Κατά τα γηρατειά.
 η. Ασθενείς.
 θ. Ανάπηροι.
 14. Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΗΜΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ.
 α. Οι κακοήθειες νεοπλασίες.

- β. Νοσήματα του κυκλοφοριακού συστήματος.
 γ. Ατυχήματα

Ψυχολογία

Ώρες διδασκαλίας 24

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής βασικές γνώσεις για τις γνωστικές λειτουργίες και την προσωπικότητα, για την πορεία της ατομικής ψυχοσωματικής εξέλιξης και για τα προβλήματα της προσαρμογής ώστε ρεαλιστικά και κριτικά ν' αντιμετωπίζει και να ερμηνεύει τη δική του συμπεριφορά και τη συμπεριφορά των άλλων..

Α. Εισαγωγικά.

1. Βασικοί σταθμοί εξέλιξης της Ψυχολογίας.
2. Συνοπτική θεώρηση του αντικειμένου της Ψυχολογίας, άλλοτε και τώρα..
3. Η ψυχολογία ως επιστημονικό σύστημα (κλάδοι και εφαρμογές).
4. Μέθοδοι.

Β. Στοιχεία Γενικής Ψυχολογίας.

1. Οι γνωστικές λειτουργίες.
 α. Αντίληψη - Αντίληψη χώρου και χρόνου - Διαταραχές.
 β. Μάθηση Παυλόφ, Θορτάιχ, Γουάτσον, Σκίνερ, Κέλερ, Μπα-
 ντούρα, Πιαζέ..
- γ. Νόηση και νοημοσύνη. Παράγοντες. Έννοιες και γλώσσα..
- δ. Μνήμη και λήθη. Διαταραχές. Προσοχή. Όνειρα..
2. Τα κίνητρα της συμπεριφοράς και τα συναισθήματα..
- α. Χαρακτηριστικά και ταξινόμηση των κινήτρων..
- β. Χαρακτηριστικά και ταξινόμηση των συναισθημάτων..
- γ. Ορμές και ανάγκες. Συγκρούσεις.
- δ. Μηχανισμοί άμυνας.
- ε. Η απόφαση.
- Γ. Εξελεγκτική Ψυχολογία.
1. Εισαγωγικά.
- α. Η εξέλιξη ως φαινόμενο. Γνωρίσματα.
- β. Παράγοντες της εξέλιξης.
- γ. Γενικές διαδικασίες της εξέλιξης.
2. Προγεννητική ανάπτυξη και βρεφική ηλικία (βασικά γνωρί-
 σματα).
3. Νηπιακή ηλικία, η πρώτη παιδική ηλικία (βασικά γνωρί-
 σματα).
4. Παιδική ηλικία η δεύτερη παιδική ηλικία (βασικά γνωρί-
 σματα).
5. Προεφηβική και εφηβική ηλικία.
- α. Βιολογικές αλλαγές.
- β. Ψυχικές μεταβολές.
- γ. Αλλαγές στις νοητικές ικανότητες.
- δ. Αλλαγές στην κοινωνική συμπεριφορά.
- ε. Το πρόβλημα της εκλογής επαγγέλματος.
- στ. Το πρόβλημα της σεξουαλικής συμπεριφοράς.
6. Ηλικία της ωριμότητας.
7. Ηλικία των γηρατειών.
- Δ. Προσαρμογή, ανθρώπινες σχέσεις.
1. Το πρόβλημα της προσαρμογής - δυσπροσαρμοσσία.
2. Ανθρώπινες σχέσεις και η αντίληψη του «άλλου».
3. Οι στάσεις: Προκαταλήψεις, στερεότυπα.
4. Διαταραχές της ανθρώπινης επικοινωνίας.
5. Η ψυχική υγεία ως ατομικό και κοινωνικό πρόβλημα.

Κοινωνιολογία

Ώρες διδασκαλίας 24

Εξάμηνο Α'

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής βασικές κοινωνιο-
 λογικές γνώσεις:

α. Για την οικογένεια σαν μικροκοινωνία, για την κοινωνικοποίηση του ατόμου και την αλληλοεπίδραση μεταξύ οικογένειας και μικροκοι-
 νωνίας..

β. Για την θεώρηση της αρρώστειας σαν κοινωνικό φαινόμενο και τις
 κοινωνικές επιπτώσεις του και.

γ. Να έλθει σ' επαφή με τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα.

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ.

Α. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ:

1. Έννοια και αντικείμενο.
2. Η κοινωνιολογία και οι άλλες επιστήμες.
3. Η ανάπτυξη της κοινωνιολογίας.
4. Η κοινωνιολογία στην Ελλάδα.

Β. ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.

Γ. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤ' ΑΤΟΜΟ.

α) Κοινωνικοποίηση και Κοινων. έλεγχος.

1. Έννοια.
2. Περιεχόμενο κοινωνικοποίησης.
3. Πρωτογενείς και δευτερογενείς ομάδες.
4. Κοινωνική αλληλενέργεια και ανάπτυξη του ατόμου.

Δ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ.

1. Έννοια.
2. Κοινωνικοί ρόλοι - κοινωνικοί κανόνες.

Ε. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ.

1. Οικονομικοί θεσμοί.
2. Πολιτικοί θεσμοί.
3. Οικογένεια - Γάμος.
4. Θρησκεία - Εκκλησία.

ΣΤ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ - ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.

ΙΙ. ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Ανεργία - Το πρόβλημα της μετανάστευσης - Το πρόβλημα των σχέσεων των γενεών - Επαναστατικότητα των νέων. Διαζύγιο - Οικογένεια με ένα γονέα - Κοινωνική προστασία και ο ρόλος του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο τομέα ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ.

ΙΙΙ. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ.

Α. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ Η ΥΓΕΙΑ.

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ.

Γ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΥΓΕΙΑΣ.

Δ. Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ - ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΩΝ..

Ε. Η ΜΗΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ.

Διαιτητική

(Γενική Διαιτητική - Τροφογνωσία)

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Γ'

Σκοπός του μαθήματος:

1. Να βοηθήσει το μαθητή να κατανοήσει τις θεμελιώδεις αρχές πάνω στις οποίες στηρίζονται τόσο οι ειδικές διαιτητικές ανάγκες, όσο και οι ανάγκες των υγιών ατόμων..

2. Να γνωρίσει στο μαθητή τις βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η επιλογή, αγορά και φροντίδα των πιο κοινών τροφών..

3. Να καταστήσει ικανό το μαθητή, ώστε να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τις αρχές του μαθήματος για την κάλυψη διαιτητικών αναγκών, ατόμων και οικογενειών.

4. Να κατανοήσει τις γενικές αρχές της διαιτητικής θεραπείας..

1. Εισαγωγή.

Ορισμοί. Σχέσεις διατροφής και ανάπτυξης οργανισμού και υγείας.

Σχέση της διαιτητικής προς το Ιατρικό και Νοσηλευτικό έργο.

2. Υδατάνθρακες.

Ορισμός. Ταξινόμηση - Ρόλος στον οργανισμό.

Σημασία στη διαίτα.

Υδατανθρακούχες τροφές.

3. Πρωτεΐνες.

Ορισμός. Ταξινόμηση από διαιτητικής άποψης.

Ρόλος στον οργανισμό.

Η σημασία των πρωτεϊνών στη διαίτα.

Διαιτητικές πηγές πρωτεΐνης.

Φροντίδα πρωτεϊνικών τροφών.

4. Λιπίδια - λίπη.

Ορισμός. Ταξινόμηση λιπών και λιπαρών οξέων.

Λιποπρωτεΐνες.

Ρόλος των λιπών στον οργανισμό.

Σημασία των λιπών στη διαίτα. Διαιτητικές πηγές λιπών.

5. Άλατα.

Σίδηρος, ασβέστιο, φωσφόρος, νάτριο, κάλιο, ιώδιο, μαγνήσιο, φθόριο, θείο, χαλκός.

Ρόλος στον οργανισμό. Διαιτητικές πηγές.

6. Βιταμίνες.

Ορισμός. Βιταμίνες - αντιβιταμίνες - προβιταμίνες.

Ταξινόμηση: Λιποδιαλυτές, υδροδιαλυτές.

Διαιτητικές πηγές, ανεπάρκεια, περίσσεια, καθημερινές ανάγκες για την κάθε βιταμίνη.

7. Μεταβολισμός ενέργειας.

Βασικός μεταβολισμός.

Ολικός μεταβολισμός.

Θερμίδες - ενέργεια και ανάγκες - κάλυψη.

8. Οδηγός για την κάλυψη των διαιτητικών αναγκών.

Ομάδα γάλακτος.

Ομάδα κρέατος.

Ομάδα άρτου.

Ομάδα λαχανικών.

Κατάρτιση διαιτολόγων.

Σκοπός της διαιτητικής στην αρρώστεια.

1. Παράγοντες οι οποίοι λαμβάνονται υπ' όψη στο σχεδιασμό τροποποίησης κανονικής διαίτας..

Πρότυπα ειδικών διαιτών οι οποίες χρησιμοποιούνται στο Νοσοκομείο.

2. Διαιτητική θεραπεία στις παθήσεις του πεπτικού συστήματος..

Νοσήματα στομάχου - εντέρου: Πεπτικό έλκος, γαστρορραγία, γαστρίτις, υπερχλωρυδρία, υποχλωρυδρία..

Γαστρεντερική Χειρ/κή: Προ και μετεγχειρητική - Σύνδρομο DUMPING.

Κολίτις.

Στεατόρροια.

Διαρροϊκό σύνδρομο - Δυσκοιλιότητα.

Χολοκυστίτις - Χολολιθίαση.

Παθήσεις ήπατος: Ηπατίτιδες, κίρρωση, ηπατικό κώμα..

3. Διαιτητική θεραπεία σε παθήσεις ενδοκρινών αδένων και κληρονομικές ανωμαλίες του μεταβολισμού - Σακχαρώδης Διαβήτης - Υπερποθροειδισμός. Παχυσαρκία - Καχεξία. Νόσος ADDISON.

4. Διαιτητική Θεραπεία σε παθήσεις κυκλοφορικού.

Παθήσεις καρδιάς.

Αναιμίες.

Υπέρταση.

5. Διαιτητική θεραπεία σε παθήσεις νεφρών και ουροποιογεννητικού συστήματος.

Νεφρίτις: Οξεία - χρόνια.

Νεφρική ανεπάρκεια: οξεία - χρόνια.

Νεφρωσικό σύνδρομο.

Πυελονεφρίτις.

Παθολογία και ειδικότητες αυτής

Σύνολο ωρών 144

Εξάμηνα Β', Γ', Δ'

Σκοπός του μαθήματος: Να βοηθήσει το μαθητή ν' αποκτήσει στοιχειώδεις γνώσεις της φύσης των παθολογικών νοσημάτων, από άποψης αιτιών, κλινικών εκδηλώσεων, εργαστηριακών ευρημάτων και επιπλοκών ως και της θεραπευτικής αντιμετώπισης αυτών, έτσι ώστε στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του να μπορεί να δίνει ασφαλή νοσηλευτική φροντίδα στον άρρωστο.

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.

Ιστορικό.

Συμπτώματα και σημεία.

Αντικειμενική εξέταση.
 Μεταβολές της θερμοκρασίας του σώματος.
 Συνοδά συμπτώματα του πυρετού..
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.
 (Καρδιολογία, ώρες διδασκαλίας 16, εξάμηνο Γ).
 Στοιχεία Ανατομικής και Φυσιολογίας.
 Καρδιά και Μεγάλα Αγγεία.
 Αγγείωση του Μυοκαρδίου.
 Κυκλοφορία του αίματος.
 Νεύρωση του Μυοκαρδίου.
 Παραγωγή και Αγωγή του Ερεθίσματος.
 Κατασκευή του Αρτηριακού τοιχώματος.
 Ηλεκτροκαρδιογράφημα.
 Κύρια συμπτώματα και σημεία.
 Δύσπνοια.
 Πόνος.
 Αίσθημα Παλμών.
 Οίδημα.
 Κυάνωση.
 Πλητροδακτυλία.
 Νοσήματα της καρδιάς και των αγγείων.
 Συγγενείς καρδιοπάθειες.
 Στένωση της Πνευμονικής.
 Στένωση του Ισθμού της Αορτής.
 Μεσοκοιλιακή επικοινωνία.
 Ανοικτός αρτηριακός πόρος.
 Μεσοκοιλιακή επικοινωνία.
 Τετραλογία του FALLOT.
 Ρευματικός πυρετός.
 Ρευματικές Βαλβιδοπάθειες.
 Στένωση της Μιτροειδούς.
 Ανεπάρκεια της Μιτροειδούς.
 Στένωση της Αορτής.
 Ανεπάρκεια της Αορτής.
 Μικροβιακή ενδοκαρδίτιδα.
 Αρτηριοσκλήρωση και Αθηροσκλήρωση.
 Υπέρταση.
 Ισχαιμική Καρδιοπάθεια.
 Στηθάγχη.
 Έμφραγμα του Μυοκαρδίου.
 Αρρυθμίες.
 Φλεβοκομβική Βραδυκαρδία και Ταχυκαρδία.
 Παροξυσμική Κολπική Ταχυκαρδία.
 Κολπικές έκτακτες συστολές.
 Κολιακές έκτακτες συστολές.
 Κολπική μαρμαρυγή.
 Διαταραχές της Αγωγής του ερεθίσματος.
 Περικαρδίτιδες.
 Καρδιακή Ανεπάρκεια.
ΑΝΑΠΕΥΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
 Στοιχεία Ανατομικής και Φυσιολογίας.
 Τραχεία, Βρόγχοι και Πνεύμονες.
 Αγγεία και Λεμφαγγεία των Πνευμόνων.
 Νεύρωση των Πνευμόνων.
 Ο Υπεζωκοτικός Ύμνος.
 Το Συνδετικό Υπόστρωμα των Πνευμόνων.
 Το Μεσοπνευμόνιο.
 Αερισμός των Πνευμόνων.
 Διαταραχές του Αερισμού των Πνευμόνων.
 Διάχυση.
 Διαταραχές της Διάχυσης των Αερίων.
 Όγκοι και χωρητικότητες των Πνευμόνων.
 Λειτουργικός Έλεγχος της Αναπνοής.
 Κύρια συμπτώματα και σημεία.
 Βήχας Απόχρεμψη.
 Δύσπνοια.
 Πλευροδυνία.
 Πλητροδακτυλία.

Βράγχος της φωνής.
 Σύνδρομο Άνω Κοίλης Φλέβας.
 Νοσήματα των Πνευμόνων.
 Χρόνια βρογχίτιδα.
 Πνευμονικό εμφύσημα.
 Άλλοι τύποι εμφύσηματος.
 Βρογχοεκτασίες.
 Κυστική ίνωση.
 Βρογχικό άσθμα.
 Αναπνευστική ανεπάρκεια.
 Ατελεκτασία.
 Πνευμονία.
 Πνευμονική εμβολή και έμφρακτο.
 Βρογχογενές καρκίνωμα.
 Πλευρίτιδες.
 Πνευμονική φυματίωση.
 (Φυματιολογία, ώρες διδασκαλίας 8, εξάμηνο Β').
 Τρόπος μετάδοσης.
 Πρωτοπαθές σύμπλεγμα.
 Πρωτοπαθής φυματίωση.
 Φυματίνες και Φυματινοαντιδράσεις.
 Μεταπρωτοπαθής Πνευμονική Φυματίωση.
 Αντιφυματικός Εμβολιασμός.
 Σαρκοείδωση.
 Κρυπτογενής κυφελίτιδα.
 Πνευμονική καρδιά.
ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
 Στοιχεία Ανατομικής και Φυσιολογίας.
 Η κοιλότητα του Περιτόναιου.
 Οισοφάγος.
 Στόμαχος.
 Λεπτό έντερο.
 Παχύ έντερο.
 Ήπαρ.
 Χοληδόχος κύστη.
 Πάγκρεας.
 Πέψη και Απορρόφηση των τροφών.
 Κύρια συμπτώματα και σημεία.
 Γλώσσα.
 Δυσφαγία.
 Οπισθοστερνικός καύσος και πόνος.
 Ναυτία, έμετοι, αναγωγή.
 Κοιλιακός πόνος.
 Ίκτερος.
 Αιματέμεση και Μέλαινα.
 Δυσκοιλιότητα.
 Διάρροια.
 Τεινισμός, ακράτεια.
 Χαρακτήρες των Κοπράνων.
 Μετεωρισμός.
 Ασχίτης.
 Νοσήματα του Γαστεντερικού σωλήνα.
 Οισοφαγίτιδα.
 Γαστρίτιδες.
 Γαστροδωδεκαδακτυλικό έλκος.
 Επιπλοκές έλκους.
 Στένωση.
 Αιμορραγία.
 Διάρρηση.
 Κακοήθης Εξάλλαγή.
 Καρκίνος του στομάχου.
 Σύνδρομο κακής Αναρρόφησης.
 Στεατόρροια.
 Καρκινοειδή του Εντέρου.
 Σταφυλοκοκκική Εντερίτιδα.
 Εντερική Απόφραξη.
 Ελκωτική Κολίτιδα.
 Νοσήματα του ήπατος.

Μεταβολισμός της Χολερυθρίνης.

Ηπατίτιδες.

Μικροβιακή ηπατίτιδα.

Αλκοολική ηπατίτιδα.

Οξεία Ιογενής ηπατίτιδα.

Κίρρωση του ήπατος.

Πυλαία υπέρταση.

Ηπατικό κώμα.

Οξεία χολοκυστίτιδα.

Χρόνια χολοκυστίτιδα.

Νοσήματα του παγκρέατος.

Οξεία παγκρεατίτιδα.

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ

Υφή του συνδετικού ιστού.

Ρευματοειδής Αρθρίτιδα.

Διάσπαρτος Ερυθηματώδης λύκος.

Οξώδης πολυαρθρίτιδα.

Δερματομυοσίτιδα.

Σκληροδερμία.

ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΑΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

(Αιματολογία, ώρες διδασκαλίας 8, εξάμηνο Δ').

Στοιχεία Ανατομικής και Φυσιολογίας.

Πλάσμα και Έμμορφα στοιχεία του αίματος.

Υφή του μυελού των οστών.

Ομάδες αίματος - Σύστημα Α.Β.Ο. Σύστημα RHESUS.

Πήξη του αίματος.

Νοσήματα του Αιμοποιητικού συστήματος.

Αναιμίες.

Κλινικές εκδηλώσεις αναιμιών.

Σιδηροπενική (Γπόχρωμη) αναιμία.

Οξεία μεθαιμορραγική αναιμία.

Κακοήθης αναιμία και Μεγαλοβλαστικές αναιμίες.

Αιμολυτικές αναιμίες.

Αιμοδοτικές αντιδράσεις από μεταγγίσεις.

Κυαμισμός.

Αιμοσφαιρινοπάθειες.

Απλαστικές αναιμίες.

Ιδιοπαθείς.

Δευτεροπαθείς.

Ερυθραιμία.

Ακοκκιοκυτταραιμία.

Πολλαπλό Μυέλωμα.

Αιμμοραγικές διαθροσεις.

Λευχαιμίες.

Νόσος του HODGKIN.

ΕΝΔΟΚΡΙΝΕΙΣ ΑΔΕΝΕΣ.

Στοιχεία Ανατομικής και Φυσιολογίας.

Υπόφυση.

Υποφυσιογενής καχεξία.

Γιγαντισμός και Ακρομεγαλία.

Απιοδός Διαβήτης.

Θυροειδής Αδένας.

Απλή βρογχοκήλη.

Υπερθυροειδισμός.

Καρκινώματα του θυροειδή αδένα.

Παραθυροειδείς αδένες.

Υποπαραθυροειδισμός.

Υπερπαραθυροειδισμός.

Επινεφρίδια.

Σύνδρομο CUSHING.

Φλοιοεπινεφριδιακή ανεπάρκεια.

Φαιοχρωμοκύττωμα.

Πάγκρεας.

Σαχαρώδης διαβήτης.

Γεννητικοί αδένες, νόσοι αυτών.

ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ.

Ιογενείς Λοιμώξεις.

Λύσσα.

Ινφλουέντσα.

Λοιμώδης Μονοπυρήνωση.

Μικροβιακές Λοιμώξεις.

Τυφοειδής πυρετός.

Μελιταίος πυρετός.

Βακτηριακή δυσεντερία.

Χολέρα.

Πανώλης.

Λοιμώξεις από πρωτόζωα και άλλα παράσιτα.

Αμοιβάδωση.

Ελονοσία.

Λείσμανίαση.

Παιδιατρική (και Λοιμώδη Νοσήματα)

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Γ'

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής στοιχειώδεις γνώσεις, για: α) την φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού και β) τις παθολογικές καταστάσεις που μπορεί να προκύψουν στις διάφορες φάσεις της ανάπτυξης του, καθώς και την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων.

A. ΕΜΒΡΥΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1. Βλαπτικοί παράγοντες κατά τη κύηση.

B. ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΛΑΣΗ

1. Σωματική αύξηση.

α. Αύξηση σε βάρος.

β. Αύξηση σε μήκος.

γ. Αύξηση της κεφαλής.

δ. Οδοντοφυΐα.

2. Διάπλαση.

α. Αισθητήρια όργανα.

β. Κεντρικό νευρικό σύστημα.

γ. Κινητική εξέλιξη.

δ. Νευροφυχική εξέλιξη.

ε. Ψυχική εξέλιξη.

στ. Πνευματικό πηλίκιο ή δείκτης νοημοσύνης.

γ. ΤΟ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ ΝΕΟΓΝΟ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΣ.

1. Αντικειμενική εξέταση του νεογνού και του βρέφους.

2. Οι κενώσεις του νεογνού.

3. Τα ούρα του νεογνού.

4. Θερμοκρασία του νεογνού και βρέφους. Θερμορρύθμιση.

Πυρετός δίψας. Βλάβες από φύξη.

5. Περιθαλφή και υγιεινή του νεογνού και βρέφους.

Δ. ΝΕΟΓΝΑ ΜΙΚΡΟΥ ΒΑΡΟΥΣ (Πρόωρα και λιποβαρή ως προς τη διάρκεια κύησης νεογνά).

1. Λειτουργικές διαφορές (ατέλειες) των νεογνών μικρού βάρους.

2. Περιθαλφή νεογνών μικρού βάρους.

E. ΝΕΟΓΝΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

1. Δίδυμα ή πολύδυμα νεογνά.

2. Νεογνά διαβητικών μητέρων.

3. Υπερώριμα και δυσώριμα (λιποβαρή νεογνά) (SMALL FOR DATES).

ΣΤ. ΔΙΑΤΡΟΦΗ.

1. Φυσική διατροφή.

2. Διατροφή βρεφών και νηπίων. Βιταμίνες - σίδηρος.

Z. ΑΝΟΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΟΣΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ.

1. Γενικές αρχές κατά τους εμβολιασμούς.

2. Εμβολιασμός κατά της διφθερίτιδας, του τετάνου και του κοκκύτου.

3. Εμβολιασμός κατά της πολυομυελίτιδας.

4. Αντιφυματικός εμβολιασμός με B.C.G.

5. Εμβολιασμός κατά της ιλαράς.

6. Εμβολιασμός κατά της ερυθράς.

7. Εμβολιασμός κατά της παρωτίτιδας.

8. Εμβολιασμός κατά της ευλογιάς (δαμαλισμός).

9. Εμβολιασμός κατά της γρίπης.

10. Εμβολιασμός κατά της λύσσας.

11. Εμβόλια κατά των τυφικών και παρατυφικών λοιμώξεων.

Η. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ.

1. Τρόποι μεταβίβασης κληρονομικών νοσημάτων.

Θ. ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΓΝΟΥ.

1. Κακώσεις από τον τοκετό.

2. Νεογνικός ίκτερος.

3. Λοιμώξεις του νεογνού.

α. Συγγενείς λοιμώξεις.

ι. Συγγενής ερυθρά.

ιι. Νόσος των μεγαλοκυτταρικών εγκλείστων.

ιιι. Συγγενής τοξοπλάσμωση.

ιυ. Συγγενής σύφιλη.

υ. Λιστερίωση.

υι. Νόσος από τον ιό του απλού έρπητα.

υιι. Νόσος από τον ιό της ευλογιάς και δαμαλίτιδας.

β. Επίκτητες λοιμώξεις.

ι. Επιπεφυκίτις.

ιι. Ομφαλίτις.

ιιι. Λοιμώξεις του δέρματος.

ιυ. Γαστρεντερίτις.

υ. Πνευμονία.

υι. Σηψαιμία.

υιι. Νεογνική πυώδης μηνιγγίτις.

υιιι. Τέτανος του νεογνού.

7. Διαμαρτίες της διάπλασης.

α. Ανωμαλίες από το πεπτικό σύστημα.

β. Ανωμαλίες από το αναπνευστικό σύστημα.

γ. Ανωμαλίες από το ουροποιητικό σύστημα.

δ. Ανωμαλίες από το γεννητικό σύστημα.

ε. Ανωμαλίες από το κυκλοφοριακό σύστημα.

στ. Ανωμαλίες από το κεντρικό νευρικό σύστημα.

ζ. Ανωμαλίες από τα αισθητήρια όργανα.

η. Ανωμαλίες από το σκελετό.

Ι. ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ.

1. Μικροβιακά λοιμώδη νοσήματα.

α. Διφθερίτις.

β. Κοκκύτις.

γ. Οστρακιά.

δ. Πυώδης μηνιγγίτις.

2. Ιογενή λοιμώδη νοσήματα.

α. Δαρά.

β. Ερυθρά.

γ. Παρωτίτις.

δ. Ανεμοβλογιά.

ε. Ευλογιά.

στ. Αιφνίδιο εξάνθημα.

ζ. Πολυομυελίτις.

η. Ιογενείς μηνιγγίτιδες.

θ. Λοιμώδης μονοπυρήνωση.

ι. Οξεία ιογενής ηπατίτις.

ια. Νόσος από εκδορά προκαλούμενη από γάτα.

ΙΑ. ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

1. Στοματίτιδες.

2. Οξείες γαστρεντερίτιδες.

3. Εντερικές παρασιτώσεις.

α. Οξουρίαση.

β. Ασκαριδίαση.

ΙΒ. ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

1. Λαρυγγίτιδες.

ΙΓ. ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

1. Ουρολοιμώξεις.

ΙΔ. ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

1. Μικροκεφαλία.

2. Υδροκέφαλος.

3. Εγκεφαλική παράλυση.

4. Σπασμοί.

α. Επιληψία.

β. Βρεφικοί σπασμοί.

γ. Πυρετικοί σπασμοί.

δ. Σπασμοί άλλης αιτιολογίας.

5. Οξεία εγκεφαλίτις.

ΙΕ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ.

1. Ψυχώσεις.

α. Αυτισμός.

ΙΣΤ. ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.

1. Όγκοι κοιλιάς.

α. Νευροβλάστωμα.

β. Νεφροβλάστωμα.

2. Όγκοι του κεντρικού νευρικού συστήματος.

3. Κακοήγη λεμφώματα.

4. Λοιπά νεοπλάσματα.

Κ. ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.

1. Παράτριμμα.

2. Έκζεμα.

3. Σμηγματορροϊκή δερματίτις.

Νευρολογία - Ψυχιατρική

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Γ'

Νευρολογία

Ώρες διδασκαλίας 16

Σκοπός του μαθήματος: Να βοηθήσει το μαθητή ν' αποκτήσει στοιχειώδεις γνώσεις του Νευρικού συστήματος και νοσήματα αυτού, ώστε να μπορεί να δίνει ασφαλή νοσηλευτική φροντίδα στον άρρωστο.

Δομή και Λειτουργία του Νευρικού συστήματος.

Διαγνωστικές εξετάσεις.

Κλινικά σημεία της βλάβης του νευρικού ιστού.

Τραύματα.

Υποσκληρίδιο αιμάτωμα.

Τραυματική υπαραχνοειδής αιμορραγία.

Τραύμα της σπονδυλικής στήλης.

Το εγκεφαλικό στέλεχος και η απώλεια συνείδησης.

Ενδοκρανιακά αγγειακά επεισόδια.

Εγκεφαλική θρόμβωση. Εμβολή. Αιμορραγική θεραπεία.

Υπαραχνοειδής αιμορραγία. Θεραπεία.

Μόλυνση και φλεγμονή του νευρικού συστήματος.

Μηνιγγίτις, εγκεφαλίτις, πολυομυελίτις, σύφιλις νωτιαίου μυελού, φυματίωση, έρπητ ζωστήρ.

Απομυελωτικές και εκφυλιστικές νόσοι.

Σκλήρυνση κατά πλάκας.

Τοξικές μεταβολικές νόσοι και νόσοι από ανεπάρκεια βιταμινών.

Πολυνευρίτις και πολυνευροπάθεια.

Νόσος WILSON.

Λειτουργικές ανωμαλίες.

Επιληψία

Νόσοι μυών

Μυοπάθεια - Μυασθένεια

Ψυχιατρική

Ώρες διδασκαλίας 16

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής τις βασικές γνώσεις για την ψυχική αρρώστια, ώστε να μπορέσει να την κατανοήσει και να την αντιμετωπίσει.

Να βοηθήσει στην κοινωνική αποκατάσταση των ψυχικά αρρώστων.

1. Εισαγωγή

Ορισμός της Ψυχιατρικής

Κατευθύνσεις της Σύγχρονης Ψυχιατρικής

Ιστορία της Ψυχιατρικής

2. Ειδικό μέρος

Νευρώσεις - Γενικά περί νευρώσεων

Ιδιαίτερες μορφές νευρώσεων

Αιτιολογία - Συμπτώματα και θεραπευτική αντιμετώπιση αυτών.

Ψυχώσεις

Ορισμός - Μορφές ψυχώσεων

Α. Ενδογενείς Ψυχώσεις

α. Σχιζοφρένεια, αιτιολογία, συμπτώματα, κλινικές μορφές, θεραπεία.

β. Μανιοκαταθλιπτική ψύχωση - «Μανία» - «Κατάθλιψη»

Αιτιολογία, συμπτώματα, κλινικές μορφές

Διαφορική διάγνωση μανίας και κατάθλιψης, θεραπεία

Β. Οργανικές ψυχώσεις - Αίτιο

Συμπτώματα - Μορφές οργανικών ψυχώσεων - Θεραπεία

Ψυχοσωματικές αρρώστιες

Διαταραχές προσωπικότητας

α. Τοξικομανία

β. Αλκοολισμός

Διανοητική καθυστέρηση - ορισμός - συχνότητα - κλινική εικόνα - αιτιολογία - ταξινόμηση - μορφές.

Αποκατάσταση των χρόνιων ψυχικών αρρώστων

Μέθοδοι θεραπείας και διάγνωσης των Ψυχικών Νοσημάτων

Γηριατρική - Γεροντολογία

Ώρες διδασκαλίας 8

Εξάμηνο Δ'

Ορισμοί:

α. Το γήρας σαν πρόβλημα στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον.

Γεροντογόνοι παράγοντες

β. Κοινωνιολογία γήρατος

Η κοινωνία και ο γέρος

Κοινωνικά προβλήματα γερόντων

Το γήρας και η οικονομία

Αντιμετώπιση του γήρατος στην Ελλάδα

Αντιμετώπιση του γήρατος ανά τον κόσμο

γ. Κλινική Γεροντολογία (Γηριατρική)

Το γήρας ως μηχανισμός βιολογικής ισορροπίας

Ειδική βιολογική συμπεριφορά και νοσηρότητα του γήρατος.

Φυσιολογία του γήρατος - Ψυχολογία του γέρου.

Ο γέρος σαν άρρωστος

Αρρώστια της καρδιάς και των αγγείων, των πνευμόνων, του πεπτικού, του ουροποιητικού και του νευρικού συστήματος.

Προβλήματα σκελετού και αρθρώσεων.

Προβλήματα δερματολογικά.

Ειδική περίθαλψη χρόνιων πασχόντων.

Δερματολογία - Αφροδίσια

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Δ'

Σκοπός του μαθήματος: Να κατανοήσει ο μαθητής τις κυριότερες έννοιες της Δερματολογίας - Αφροδισιολογίας και να εξοικειωθεί με χαρακτηριστικές κλινικές εικόνες.

Επίσης να βοηθήσει στην κοινωνική αποκατάσταση των αρρώστων με αφροδίσια νοσήματα.

Στοιχεία Ανατομίας του δέρματος

1. Εξέταση δερματολογικού αρρώστου

2. Στοιχειώδεις βλάβες, ιστορικό, ειδικές εργαστηριακές εξετάσεις.

ΕΚΖΕΜΑ - ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΕΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ ΑΓΓΕΙΑΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Κνίδωση

ΚΟΛΛΑΓΟΝΩΣΕΙΣ

1. Ερυθηματώδης λύκος

ΒΛΑΤΙΔΟΛΕΠΙΔΩΔΕΙΣ ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ

1. Ψωρίαση

2. Ομαλός λειχήνας

ΑΛΩΠΕΚΙΕΣ

ΛΕΥΚΗ

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

1. Σύφιλη

2. Μαλακό έλκος

3. Βλεννόρια

4. Μη γονοκοκκική ουρηθρίτιδα

5. Ιώσεις γεννητικών οργάνων σεξουαλικά μεταδιδόμενες (έρπης γεννητικών οργάνων, μολυσματική τέρμινθος, οξυτενή κωνδυλώματα, νόσος του NICOLAS - FAVRE, ηπατίτιδα Β, σύνδρομο AIDS).

ΔΕΡΜΑΤΟΠΑΘΕΙΕΣ ΑΠΟ ΒΑΚΤΗΡΙΔΙΑ ΚΑΙ ΚΟΚΚΟΥΣ

1. Ερυσίπελας

2. Μολυσματικό κηρίο

3. Δοθίνας - Ψευδάνθραξ

4. Νόσος του HANSEN

ΜΥΚΗΤΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

1. Δερματοφυτίες

2. Καντιντιάσεις

3. Ποικιλόχρους πιτυρίαση

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ

1. Έρπης απλός

2. Έρπης ζωστήρας

3. Μυρμηκίες

4. Οξυτενή κονδυλώματα

5. Μολυσματική τέρμινθος

ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

1. Ψώρα

2. Φθειριάσεις

3. Παρασιτική κνήφη

ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

1. Βασικοκυτταρικό επιθηλιώμα

2. Καρδιοκυτταρικό επιθηλιώμα

3. Κακοήθες μελάνωμα

4. Κοινή ακμή

Χειρουργική (και ειδικότητες αυτής)

Σύνολο ωρών διδασκαλίας 112

Εξάμηνα Β', Γ', Δ'

Σκοπός του μαθήματος:

1. Να βοηθήσει το μαθητή ν' αποκτήσει στοιχειώδη κατανόηση της φύσης των χειρουργικών νοσημάτων, από άποψη αιτιών που τις προκαλούν, εκδηλώσεων εργαστηριακών ευρημάτων και επιπλοκών.

2. Να γνωρίσει στο μαθητή τις διαγνωστικές μεθόδους των χειρουργικών παθήσεων, καθώς επίσης και την θεραπευτική χειρουργική παρέμβαση.

3. Να βοηθήσει το μαθητή ν' αντιληφθεί τη σπουδαιότητα της αποκατάστασης αυτών των αρρώστων.

Γενική Χειρουργική

Ώρες διδασκαλίας 32

Εξάμηνο Β'

Εισαγωγή

Χειρουργικές φλεγμονές, οξεία φλεγμονή, συνήθεις τοπικές φλεγμονές.

Χρόνια φλεγμονή, τέτανος, άνθρακες, αεριογόνος γάγκραινα.

Κακώσεις:

Τραύματα

Αντιμετώπιση του τραυματία και του τραύματος

Επιπλοκές του τραύματος

Θλάση

Έλκη και συρίγγια

Έλκη από κατακλίσεις

Αιμορραγίες:

Ιδιαίτεροι τύποι αιμορραγιών - Κλινική εικόνα της αιμορραγίας.

Παύση της αιμορραγίας

Αντιμετώπιση αιμορραγούντος

Ισοζύγιο (ανταλλαγή) υγρών και ηλεκτρολυτών

Χορήγηση υγρών

Οξεία κυκλοφοριακή ανεπάρκεια (SHOCK)

ΝΟΣΟΙ ΑΠΟ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΗΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ

Εγκαύματα

Ταξινόμηση και τοπικά φαινόμενα των εγκαυμάτων

Γενικά φαινόμενα

Αντιμετώπιση των εγκαυμάτων
 Κρυοπαγήματα
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ
 Αιτιολογία
 Μορφές νεοπλασμάτων
 Διάγνωση
 Ονομασία και διαίρεση των νεοπλασμάτων
 Καλοήγη νεοπλάσματα
 Κακοήγη νεοπλάσματα
 Θεραπεία των κακοήγων νεοπλασμάτων
 Γενική αντιμετώπιση του καρκινοπαθούς
ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ
 Το πεπτικό σύστημα γενικά
 Νόσοι και παθήσεις των χειλέων
 Νόσοι και παθήσεις των γνάθων
 Νόσοι των σιελογόνων αδένων
 Νόσοι της γλώσσας
ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ
 Συγγενής ατρησία του οισοφάγου
 Εκκόλπωμα του οισοφάγου
 Πυλώδης στένωση του οισοφάγου
 Ξένα σώματα του οισοφάγου
 Καρδιάσπασμος (αχαλασία)
 Κήλη του οισοφαγικού τρήματος
 Κίρσοι του οισοφάγου
 Νεοπλάσματα του οισοφάγου
ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ
 Πυλωρική στένωση των νεογνών
 Ξένα σώματα του στομάχου
 Πεπτικό έλκος
 Καρκίνος του στομάχου
ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΤΕΡΩΝ
 Εκκόλπωμα του MECKEL
 Νεοπλάσματα του λεπτού εντέρου
 Τελική ειλείτις (νόσος του CROHN)
 Ελκώδης κολίτις
 Εκκολπωματώση - Εκκολπωματίτις
 Μεγάκολο - Δολιχόκολο
 Καλοήγη νεοπλάσματα του παχέος εντέρου
 Κακοήγη νεοπλάσματα του παχέος εντέρου
 Οξεία εντερική απόφραξη (ειλεός)
 Παραλυτικός ειλεός
ΣΚΩΛΗΚΟΕΙΔΙΤΙΣ
 Οξεία σκωληκοειδίτις
 Επιπλοκές σκωληκοειδίτιδος
 Αντιμετώπισης παραμελημένης σκωληκοειδίτιδος
ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΚΤΟΥ
 Πρόπτωση του ορθού
 Αιμορροΐδες
 Ραγές δακτυλίου
 Περιεδρικό απόστημα
 Περιεδρικό συρίγγιο
ΝΟΣΟΙ ΗΠΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΟΛΗΦΟΡΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ
 Έλεγχος ηπατικής λειτουργίας
 Ρήξη ήπατος
 Νεοπλάσματα ήπατος
 Ηπατικό απόστημα
 Εχίνοκοκκίαση ήπατος
 Χολολιθίαση
 Οξεία χολοκυστίτις
 Χρονία χολοκυστίτις
 Εγχειρήσεις χοληδόχου κύστεως και χολαγγειών
ΝΟΣΟΙ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ
 Οξεία παγκρεατίτις
 Χρονία παγκρεατίτις
 Καρκίνος παγκρέτος
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΣΠΛΗΝΟΣ
 Ρήξη σπληνός

ΝΟΣΟΙ ΠΕΡΟΤΟΝΑΙΟΥ
 Οξεία περιτονίτις
 Χρονία περιτονίτις
ΟΙ ΚΗΛΕΣ
 Διάφορες κήλες
ΝΟΣΟΙ ΤΩΝ ΕΝΔΟΚΡΙΝΩΝ ΑΔΕΝΩΝ
 Νόσοι θυροειδούς αδένος
 Υπερθυροειδισμός (εξώφθαλμος βρογχοκήλη, νόσος του BASE-
 DOW).
ΝΟΣΟΙ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΩΝ
 Αρτηριακό ανεύρυσμα
 Αρτηριακή στένωση και απόφραξη
 Οξεία αρτηριακή απόφραξη
 Συμμετρική γάγγραινα των άκρων
ΝΟΣΟΙ ΤΩΝ ΦΛΕΒΩΝ
 Φλεβίτις, φλεβοθρόμβωση, θρομβοφλεβίτις
 Κίρσοι των κάτω άκρων
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΟΣ
 Κακώσεις θώρακος
 Απόστημα πνεύμονος - Εχίνοκοκκίαση του πνεύμονος
 Νεοπλάσματα του πνεύμονος
 Δευτεροπαθή (μεταστατικά) νεοπλάσματα του πνεύμονος
ΝΟΣΟΙ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ
 Οξεία μαστίτις
 Εφηβική μαστίτις
 Ιναδενωμάτωση του μαστού
 Νεοπλάσματα μαστού
 Γυναικομαστία
 Μεταμόσχευση δέρματος και οργάνων
 Πλαστική
ΝΟΣΟΙ ΤΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
 Διαγνωστικές μέθοδοι
 Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις - Αντιμετώπιση πολυτραυματία
 Απόστημα εγκεφάλου
 Όγκοι εγκεφάλου
 Αρτηριακά ανευρύσματα
 Κάκωση του νωτιαίου μυελού
 Κακώσεις νεύρων
 Μηνιγγοκήλη

Α' Βοήθειες

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Β'

A. Γενικά για τις Α' Βοήθειες
 Ορισμός
 Σκοπός
 Συμπεριφορά
 Περιορισμοί
 Ο θάνατος
 Η προσπέλαση του οξέος περιστατικού
 Β. Η εκτίμηση της κατάστασης του οξέως πάσχοντος
 Το ιστορικό
 Η φυσική εξέταση
 Γ. Φάρμακα πρώτης ανάγκης
 Δ. Οξεία Αναπνευστικά προβλήματα και τεχνητή αναπνοή
 Ορισμοί
 Αίτια
 Μέθοδοι τεχνητής αναπνοής
 Τεχνητή αναπνοή με τα χέρια
 Τεχνητή αναπνοή με εμφύσηση
 Η τεχνική της εμφύσησης
 Παραλλαγές
 Απόφραξη των αεροφόρων οδών - Αναίσθητο θύμα
 Απόφραξη των αεροφόρων οδών - Ενσυνείδητο θύμα
 Μηχανικά βοηθήματα
 Ε. Καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση
 Ορισμοί

Αίτια - Προδιαθεσικοί παράγοντες
 Προφύλαξη - πρόγνωση
 Διάγνωση
 Θεραπεία
 ΣΤ. Καταπληξία (SNOCK)
 Ορισμός
 Αιτιολογία-Παθογένεια
 Κλινική εικόνα - διάγνωση
 Θεραπεία
 Ζ. Απώλεια της συνείδησης
 Ο άμεσος κίνδυνος
 Αίτια
 Φυσική εξέταση
 Θεραπεία
 Λιποθυμία
 Η. Κακώσεις των μαλακών μορίων
 Κλειστές κακώσεις
 Ανοικτές κακώσεις
 Εξωτερική αιμορραγία
 Προφύλαξη από τη μόλυνση
 Ξένα σώματα μέσα στο τραύμα
 Θ. Ειδικές κακώσεις
 Επείγοντα προβλήματα από τα μάτια
 Κακώσεις του προσώπου
 Τραύματα του τριχωτού της κεφαλής
 Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις
 Κακώσεις της σπονδυλικής στήλης
 Κακώσεις του τραχήλου
 Κακώσεις του θώρακα
 Κακώσεις της κοιλιάς
 Δήγματα ζώων
 Ι. Κακώσεις του μυοσκελετικού συστήματος
 Ορισμός
 Φυσική εξέταση
 Η αντιμετώπιση των καταγμάτων
 Η αντιμετώπιση των εξάρθρημάτων
 Νάρθηκες
 ΙΑ. Διαταραχές του ύδατος και των ηλεκτρολυτών
 Όγκος και κατανομή ύδατος
 Ηλεκτρολύτες
 Υπονατρίαμια
 Υποκαλιαιμία
 Υπερκαλιαιμία
 Υπασβαισταιμία
 Υπερασβαισταιμία
 Οξέωση
 Αλκάλωση
 ΙΒ. Βλάβες του οργανισμού από τη θερμότητα και το ψύχος
 Εγκαύματα
 Διαταραχές από θερμότητα
 Διαταραχές από ψύχος
 ΙΓ. Βλάβες του οργανισμού από άλλα φυσικά αίτια
 Ηλεκτροπληξία
 Πνιγμός
 Οξείες βλάβες από απότομες μεταβολές του υψόμετρου
 Οξείες βλάβες από ραδιενεργό ακτινοβολία
 ΙΔ. Δηλητηριάσεις
 Γενικότητες
 Διάγνωση
 Αντιμετώπιση
 Δηλητηρίαση από το στόμα
 Ειδικά αντιδοτα
 Αλκοολισμός
 Εισπνοή δηλητηρίου - Δηλητηρίαση με μονοξείδιο του άνθρακα
 Απορρόφηση δηλητηρίου από το δέρμα - Δηλητηρίαση με οργανοφωσφορικά
 Δήγματα δηλητηριωδών φιδιών και εντόμων
 ΙΕ. Άλλες επείγουσες παθολογικές καταστάσεις

Σπασμοί
 Γηριατρικά επείγοντα περιστατικά
 Συμβάματα από μετάγγιση
 ΙΣΤ. Ψυχιατρικά επείγοντα περιστατικά
 Εκτίμηση της κατάστασης - Γενικές αρχές αντιμετώπισης
 Νευρώσεις
 Ψυχώσεις
 ΙΗ. Μεταφορά ασθενούς
 ΙΘ. Ομαδικά ατυχήματα.

Ουρολογία

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Β'

1. Εισαγωγή
 Ανακεφαλαίωση ανατομίας - φυσιολογίας ουροποιογεννητικού συστήματος άρρενος - θήλεος.
 Γενική συμπτωματολογία χειρουργικών παθήσεων ουροποιογεννητικού συστήματος. Διαγνωστικές εξετάσεις.
 Μικρόβια που περιβάλλουν το ουροποιητικό σύστημα.
2. Παθήσεις νεφρών
 Συγγενείς ανωμαλίες νεφρών.
 Επίκτητες νοσηρές καταστάσεις νεφρών. Νεφρόπτωση, υδρονέφρωση, νεφρολιθίαση.
 Κακώσεις νεφρού. Φλεγμονώσεις παθήσεις νεφρού. Νεοπλασίες νεφρού.
3. Παθήσεις ουρητήρων
 Συγγενείς ανωμαλίες ουρητήρων.
 Κακώσεις ουρητήρων - Φλεγμονές ουρητήρων.
4. Παθήσεις ουροδόχου κύστης
 Συγγενείς ανωμαλίες, εκκολπώματα.
 Φλεγμονές κοινές - ειδικές. Ξένα σώματα. Κακώσεις λιθίασης.
 Συρίγγια - τραύματα - νεοπλασίες.
5. Παθήσεις ουρήθρας
 Συγγενείς ανωμαλίες. Φλεγμονές κοινές - ειδικές.
 Κακώσεις, ξένα σώματα, στενώματα, νεοπλασίες.
6. Παθήσεις προστάτου.
 Υπερτροφία, φλεγμονές, νεοπλασίες.

Μαιευτική - Γυναικολογία

Ώρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Β'

Σκοπός του μαθήματος: Ν' αποκτήσει ο μαθητής βασικές γνώσεις για τη Μαιευτική φυσιολογία της μαιευτικής παθολογίας των γυναικολογικών παθήσεων και γυναικολογικών τεχνικών.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΗΣ

1. Το γεννητικό σύστημα της γυναίκας.
2. Η κύηση.
3. Η λειτουργία των γεννητικών οργάνων.
4. Η γονιμοποίηση και η ανάπτυξη του εμβρύου.
5. Η φυσιολογία της κύησης.
6. Η παρακολούθηση της εγκύου.
7. Ειδικές περιπτώσεις κύησης.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΚΕΤΟΥ

8. Ο τοκετός.
  9. Ειδικές περιπτώσεις τοκετού.
- #### ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΛΟΧΕΙΑΣ
10. Η λοχεία.

ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΗΣ

1. Ελαφρές επιπλοκές.
2. Υπερέμεση της κύησης.
3. Τοξιναιμία.
4. Αιμορραγία στην πρώιμη κύηση.
5. Αιμορραγία στην όψιμη κύηση.
6. Παθήσεις της εγκύου.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΚΕΤΟΥ

7. Δυστοκίες από τη μήτρα.
8. Δυστοκίες από το έμβρυο.
9. Δυστοκίες από την πύελο.
10. Ανωμαλίες της ομφαλίδας.
11. Ανωμαλίες της υστεροτοκίας.
12. Μαιευτικές επεμβάσεις.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΛΟΧΕΙΑΣ

13. Επιλόχειος λοίμωξη.
14. Επιλόχειος θρομβοφλεβίτιδα.
15. Επιλόχειος μαστίτιδα.

ΠΡΩΪΜΟΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΓΝΟΥ

16. Η ασφυξία του νεογνού.
17. Η αιμολυτική νόσος των νεογνών.
18. Τραυματικές βλάβες του νεογνού.
19. Συγγενείς διαμαρτίες διάπλασης.

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

1. Τα γυναικολογικά συμπτώματα.
2. Δυσπλασίες του γεννητικού συστήματος της γυναίκας.
3. Χρωματοσωματικές ανωμαλίες του φύλου.
4. Διαταραχές της εμμήνου ρύσης.
5. Ενδομητρίωση.
6. Διαταραχές της θέσης των γεννητικών οργάνων.
7. Φλεγμονές του γεννητικού συστήματος.

ΟΓΚΟΙ ΤΟΥ ΓΕΝΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

8. Το λεμφικό σύστημα των γεννητικών οργάνων.
9. Όγκοι του αιδoίου.
10. Καρκίνος του κόλπου.
11. Καλοήθεις όγκοι της μήτρας.
12. Κακοήθεις όγκοι της μήτρας.
13. Όγκοι των ωοθηκών.
14. Συρίγγια του γεννητικού συστήματος.
15. Στείρωση.
16. Αντισυλληπτικά.

Ορθοπαιδική

Όρες διδασκαλίας 16

Εξάμηνο Γ**Εισαγωγή:**

1. Κατασκευή του οστού.
- Διάκριση και διαίρεση των οστών.
- Καταβολή και ανάπτυξη των οστών.
2. Ανατομία της άρθρωσης (περί αρθρώσεων γενικά).
3. Μηχανικές παθήσεις κατάγματα (διαίρεση, αντιμετώπιση, πόρωση κατάγματος, εξάρθρωμα, διάστρεμμα).
4. Ορθοπαιδικά μηχανήματα (ακινητοποίησης, διόρθωσης, πρόσθεσης).
5. Ορθοπαιδικές επεμβάσεις: αναίμακτες, αιματηρές.
6. Νόσοι των οστών.
- Οστεομυελίτιδοι, φυματίωση οστών και αρθρώσεων. Όγκοι των οστών.

Ακρωτηριασμός.

7. Συγγενείς ανωμαλίες οστών και αρθρώσεων.
- Συγγενές εξάρθρωμα ισχίου (ΣΕΙ).
- Ανωμαλίες σπονδυλικής στήλης, άκρου ποδός και άκρας χείρας.
8. Εκφυλιστικές παθήσεις χόνδρων και μυών.
- Οστεοχονδρίτιδα, οστεοαρθρωση, αρθρίτιδες.
- Παραλύσεις μυών.

Ωτορινολαρυγγολογία

Όρες διδασκαλίας 8

Εξάμηνο Γ

1. Εισαγωγή
- Ανατομία - φυσιολογία (ους, ρις, φάρυγξ, λάρυγξ, παραρρινίοι κόλποι στοματική κοιλότητα).
- Εξεταστικές μέθοδοι.
2. Διαμαρτυρίες περί τη διάπλαση.

3. Παθήσεις.

Οξεία-χρόνια φαρυγγίτις, οξεία-χρόνια αμυγδαλίτις, περιαμυγδαλικό απόστημα, ενδείξεις αφαίρεσης αμυγδαλών, φλεγμονές σιελογόνων αδένων, στοματίτιδες, νεοπλάσματα.

4. Παθήσεις ρινός και παραρρινικών κόλπων.

Σκολίωση ρινικού διαφράγματος.

Ρινίτιδες: αλλεργική όξαινα.

Παραρρινοκολπίτιδες, πολύποδες ρινός, νεοπλάσματα.

Επίσταξη-ρινορραγία.

5. Παθήσεις ώτων.

Οξεία - χρόνια ωτίτις, μαστοειδίτις.

Ωτοσκλήρυνση, νεοπλάσματα.

Γενικά συμπτώματα παθήσεων των ώτων.

Βαρηκοΐα - εμβοές - ωτόρροια - ωταλγία - ίλιγγος.

6. Παθήσεις λάρυγγος.

Οξεία - χρόνια λαρυγγίτις, νεοπλάσματα.

Τραχειοτομία.

Οφθαλμολογία

Όρες διδασκαλίας 8

Εξάμηνο Γ**1. ANATOMIKH**

1. Οφθαλμικός κόγχος.
2. Βλέφαρα.
3. Δακρυϊκό σύστημα.
4. Ο βολβός του οφθαλμού.
5. Το οπτικό νεύρο.
6. Μύες του οφθαλμού.

2. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

1. Οπτική λειτουργία.
2. Υδατοειδές υγρό - ενδοφθάλμια πίεση.

3. ΦΑΡΜΑΚΑ

1. Αναισθητικά.
2. Μυδριατικά.
3. Μυωτικά.
4. Χημειοθεραπευτικά.
5. Αντιφλεγμονώδη.

4. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

1. Διαταραχές της όρασης.
2. Πόνος στο μάτι.
3. Ερεθισμένα μάτια.
4. Δάκρυσμα.
5. Επείγοντα νοσήματα.

5. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΡΩΣΤΟΥ

1. Υποκειμενική εξέταση.
2. Αντικειμενική εξέταση.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΦΘΑΛΜΟΥ

1. Παθολογία του Οφθαλμικού κόγχου.
2. Παθολογία των βλεφάρων.
3. Παθολογία του δακρυϊκού συστήματος.
4. Διαταραχές της κινητικότητας - στραβισμός.
5. Νοσήματα του επιπεφυκότα.
6. Νοσήματα του κερατοειδούς.
7. Παθήσεις της ίριδας και του ακτινωτού σώματος.
8. Γλαύκωμα.
9. Παθήσεις του φακού.
10. Νοσήματα του βυθού.
11. Διαθλαστικές ανωμαλίες.
12. Τραύματα - εγκαύματα.